

Oproep aan het bestuur van gemeente Heemstede: Koester, waardeer en investeer!

Aan: Commissie Ruimte, gemeente Heemstede

Datum: 12 november 2025

Afzender: Bestuur Herenboeren Heemstede U.A.

Geachte leden van de Commissie Ruimte,

In het kader van de ontwikkelingen rondom 't Groot Clooster doen wij als bestuur van Herenboeren Heemstede U.A., namens onze leden bestaande uit 220 huishoudens, een dringende oproep aan u allen.

Wij maken ons grote zorgen over onze toekomst als lokale, duurzame voedselproducent met hart voor de natuur. Iedere dag maken we werk van een mooi, gezond en groen stukje Heemstede, maar de plannen van 't Groot Clooster bedreigen de economische levensvatbaarheid van onze boerderij, plus de sociale en ecologische investeringen die we al hebben gemaakt en nog gaan doen.

Herenboeren in het kort

We zijn een coöperatie van 220 huishoudens (ruim 500 monden) uit Heemstede. Samen runnen we met twee boeren - zonder subsidie - een duurzame, natuurinclusieve boerderij. Leden zijn eigenaar, producent en consument ineen. Voor een volwaardige productie is minimaal 18 tot 20 hectare nodig, voor teeltrotatie, veehouderij en een gesloten kringloop.

Onze drie pijlers zijn:

- Ecologie - natuurgedreven landbouw, herstel van bodem en biodiversiteit
- Economie - kostendekkend, coöperatief model dat zelfvoorzienend is
- Samenleving - burgerinitiatief dat gemeenschapszin en bewustwording versterkt

Investeringen en resultaten

Het college van B&W besloot op 18 februari 2020 het initiatief van Herenboeren positief te ondersteunen en een ruimtelijke procedure mogelijk te maken. De raad gaf op 24 juni 2021 een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) af voor de oprichting van de Herenboerderij.

De daaropvolgende omgevingsvergunning (2021) maakte de oprichting van een duurzaam gemengd landbouwbedrijf mogelijk met o.a.:

- Aanplant van ruim 3.000 fruitbomen
- Realisatie van een koude tunnelkas, oesterzwammerij en waterberging
- Aankoop van een potstal en inrichting van akkers en weiden
- Structurele investeringen in bodemverbetering en biodiversiteitsherstel

Deze investeringen zijn gedaan op basis van het uitgesproken vertrouwen van de gemeente en de toezegging dat de coöperatie minimaal 30 jaar zou kunnen functioneren binnen de bestaande begrenzing.

Na vier jaar zijn duidelijke resultaten zichtbaar: meer bodemleven, vogels, zoogdieren en insecten. Het duurt gemiddeld zeven jaar voordat zo'n regeneratief systeem volledig in balans is. We vervullen daarnaast een natuureducatie functie voor vele basisscholen in de omgeving, ontvangen veelvuldig stagiaires van middelbare scholen uit de buurt en organiseren geregeld rondleidingen voor geïnteresseerden.

Zorg over vooringenomen stukken

Het verbaast en schokt ons dat de conceptstukken al uit lijken te gaan van verplaatsing of verkleining van onze boerderij. Uit de stukken spreekt vooringenomenheid:

- Op de toekomtschetsen is een deel van de grond van Herenboeren anders ingevuld, in de tekst wordt een aantal keer impliciet gerefereerd aan verplaatsing/verkleining van Herenboeren.
- In het raadsbesluit staat expliciet benoemd op pagina 13, kolom 2028 “Werkzaamheden gedefinieerde deelprojecten voorbereiden, denk aan nieuwe cluster sport, *uitbreiding en verplaatsing Herenboeren*, uitbreiding bedrijvencluster etc.”.
- De indeling van de participatiegebieden is gebaseerd op het scenario dat de Herenboerderij verplaatst/verkleind wordt. Wij vallen door deze indeling als boerderij in twee participatiegebieden.

Wij ervaren dat wij als stakeholder, ondanks onze inbreng tijdens de kennismakingsfase, niet serieus worden genomen door een onjuiste vertegenwoordiging in de diverse documenten. Dit biedt weinig vertrouwen in de volgende fases van dit traject.

Zo ontbreekt in de stukken en het voorgenomen raadsbesluit de meerwaarde die we als boerderij en gemeenschap aan de gemeente bieden, op sociaal en ecologisch vlak en op gebied van brede welvaart.

Ook ontbreekt in de analyse dat dit het laatste stuk agrarisch gebied in Heemstede is. Dat is iets anders dan een park of recreatiegebied, waar we er meerdere van hebben. Dit is een gebied waar weidsheid, rust en voedselproductie beleefd kunnen worden. Hier kunnen bewoners te weten komen wat een gezonde bodem is, hoe spruiten groeien en hoe blijde varkens er uitzien. Juist dit is een toegevoegde waarde.

Waarom Herenboeren locatiegebonden is

Herenboeren is afhankelijk van de huidige gronden om levensvatbaar te zijn:

1. De percelen waarop de gemeente een voorkeursrecht heeft gevestigd (A, B en C), zijn vanwege de hogere ligging de beste landbouwgronden. Een groot deel van de oogst is afkomstig van deze gronden. We zijn hiervan afhankelijk om alle leden te kunnen voeden.
2. De percelen van boer Wim van der Hulst richting het Noorden zijn veel nattere (veen) gronden die niet opgehoogd kunnen worden vanwege inklinking en hierdoor niet inwisselbaar zijn met de percelen A, B en C.
3. De schuur van Herenboeren is de centrale plek van de Herenboerderij: hier bevinden zich een door ons aangelegde potstal, kantoor, werkplaats, opslagplek, vergaderruimte en koeling. Het is van belang dat de schuur zijn centrale plek behoudt. Zonder percelen A, B en C is dat niet het geval.
4. De ingetekende fietsroute dwars door het gebied doorkruist onze percelen: slecht voor de biodiversiteit, onrustig voor het vee en dit zou bovendien een veel grotere inzet vragen voor de akker- en tuinbouw omdat stukken land worden opgeknipt.
5. De ingetekende natte oevers zorgen voor een inperking van het benodigde areaal.

In strijd met gemeentelijke beleidsdoelen

Het verkleinen en/of (gedeeltelijk) verplaatsen van de Herenboerderij botst met meerdere vastgestelde ambities van de gemeente Heemstede:

- De Omgevingsvisie Heemstede 2040: “Duurzaam ontwikkelen, kwaliteit behouden - met behoud van open en groene landschappen, biodiversiteit en klimaat-adaptieve functies.” Herenboeren bevordert natuur, duurzaamheid en betrokkenheid. Met een verplaatsing wordt dit gedeeltelijk teniet gedaan.
- Programma Heemstede Duurzaam 2025-2030: uitdrukkelijke vraag om te versnellen op duurzaamheid, circulariteit en ecologie om de gemeentelijke en landelijke doelen te kunnen behalen. Het weghalen van kostbaar bestaand groen, zoals de percelen en de bijbehorende biodiversiteit van onze boerderij, zal eerder vertragen dan versnellen.
- De gemeente heeft meermaals het belang uitgesproken van burgerparticipatie. Herenboeren Heemstede is hét voorbeeld van bewoners die eigenaarschap pakken, de handen uit de mouwen steken en bovendien de eigen broek ophouden. De vrijwillige inzet door onze leden telt wekelijks op tot ruim 10 FTE. Het moge duidelijk zijn dat het eigenaarschap bij verplaatsing niet wordt beloond en zelfs wordt ontmoedigd.

Onjuiste uitgangspunten in de gebiedsvisie

We zijn ons ervan bewust dat de Gebiedsvisie nog niet is vastgesteld en dat er inspraakmogelijkheden volgen. Toch vinden wij het noodzakelijk de raad nu al te informeren, omdat de huidige voorstellen zulke ingrijpende gevolgen hebben dat uitstel onherstelbare schade zou kunnen veroorzaken.

Om tot een zorgvuldig participatiefase te komen, moet de basisinformatie over Herenboeren Heemstede kloppen. Dat is nu niet het geval.

- Er wordt in de stukken geen melding gemaakt van de minimale oppervlakte van 18 tot 20 hectare die nodig is voor een economisch levensvatbare, inclusieve boerderij volgens het Herenboeren-concept.
- De schetsen en teksten wekken de indruk dat landbouwgronden in het gebied onderling uitwisselbaar zijn en dat elke nieuwe inrichting tot een vergelijkbare opbrengst kan leiden. Dat is niet het geval.
- In de visie ontbreekt aandacht voor de substantiële investeringen (ca € 725.000) die de coöperatie al heeft gedaan in de boerderij, zoals aankoop van de potstal, landbouwvoertuigen, koeling, infrastructuur, beplanting en voorzieningen. Het gaat hierbij ook om kosten voor intensieve grondverbetering in de delen die in de nieuwe gebiedsvisie van functie zouden moeten veranderen.
- De Herenboerderij wordt niet als geheel en niet naar omvang, aard en intentie juist op de kaart gezet. Zo wordt gesproken over een “agrarisch bos”, terwijl daar feitelijk geen sprake van is.
- De gevolgen van de voorgestelde wijzigingen – zoals het weghalen van de meest vruchtbare akkers – worden niet in beeld gebracht. Daarmee ontstaat een onjuist beeld van de mogelijkheden voor de boerderij, wat zou leiden tot een valse start van de participatie.

Kortom: in het gebiedsmanifest en de concept-gebiedsvisie zitten fundamentele onjuiste aannames en ontbreekt feitelijke onderbouwing. Zolang deze uitgangspunten niet zijn hersteld, zijn de huidige stukken geen betrouwbare basis voor een zorgvuldig participatieproces en voor besluitvorming door de raad.

Verzoek aan commissie Ruimte

Wij roepen u allen op:

- Koester wat u al heeft: groen, duurzaam voedsel, biodiversiteit, een gezonde bodem, schoon water, maatschappelijk en sociaal kapitaal in de buurt.
- Waardeer deze bijzondere, langdurige samenwerking met ons en erken de rol die wij spelen voor uw inwoners in de lokale, circulaire voedselproductie, met korte ketens en minimale vervoersbewegingen.
- Investeer door het ecologische en sociale kapitaal te behouden, dat we de afgelopen vier jaar hebben opgebouwd. Dit kapitaal hebben we mede door uw vertrouwen in ons gerealiseerd. Toon lef en kies voor een duurzame, groene toekomst voor iedereen.

Concreet verzoek:

- Vraag het college de genoemde onderwerpen in de desbetreffende documenten te adresseren, en
- Ga nu niet akkoord met de volgende fase van de gebiedsvisie tot dit is hersteld.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van Herenboeren Heemstede,
Hannah Hendriks (algemeen bestuurslid)

Voor vragen en informatie kunt u contact opnemen met Peter Coomans (secretaris) via secretaris@herenboerenheemstede.nl.

In de bijlage vindt u kaarten van de huidige situatie, situatie verkleining en situatie verplaatsing.

Bijlage: indeling huidige situatie, situatie verkleining, situatie verplaatsing

Rechts ziet u de huidige situatie. De gronden van Herenboeren Heemstede worden in het noorden begrensd door het land van Wim van der Hulst, in het oosten door het Spaarne, in het westen door Hageveld en HBC en in het zuiden door de Milieustraat, waterzuivering en MACH.

Linksonder ziet u de situatie zonder perceel A, B en C en met een natte oever. Dit zou gaan om verkleining van het areaal van Herenboeren. Deze situatie is niet levensvatbaar.

Rechtsonder ziet u dezelfde situatie als linksonder maar dan met vervangende grond. Dit zou dus gaan om (gedeeltelijke) verplaatsing van de boerderij. Deze situatie is niet levensvatbaar.

